

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Cu 1-a Octomvrie v. 1886

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Prețurile abonamentului sunt însemnate în capul foi.

Abonamentele se fac cu multă lesnire atât în Monarhie cât și în România prin mandate postale (*Posta-utalvány — Post-Anweisung.*)

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foi.

Domnii abonenți sunt rugați a ne comunica eventual prelângă localitatea, unde se află, și **posta ultimă**; ear' domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fâșiile, în cari li s'a trimis diarul până acuma.

Administrațiunea diarului

„Tribuna“.

Sibiu, 23 Septemvrie st. v.

Dilele aceste dl Coloman Tisza a rostit în dieta Ungariei câteva cuvinte, prin care ne-a silit să eșim din reserva, pe care ne simțim datorii a ni-o impune față cu cestiunile privitoare la viața internă a României.

„Domnul deputat Enyedi, — ȳice dl Tisza, — a accentuat într-o parte a discursului seu, ce fel de guvern are România, ce prosperitate e acolo și că aceasta nu poate să aibă decât urmarea, că frații de sânge din Ardeal se cuprind de un dor cătră acea țeară. Nu îmi trece prin gând să micșorez meritele actualului guvern din România; le recunosc fără de rezervă. Recunosc deasemenea, că România e un stat, care progresaază în multe privințe. Nu recunosc însă, ceea-ce dl deputat a obiectat, că Ungaria atât de mult a decădut. Mărturisesc totodată, că consider o asemenea punere în paralel ca lucru cam ușuratic. Căci dacă ȳie Români din țeara noastră, ȳie alții ar crede-o aceasta, lucrul ar ave ȳără îndoeală mari urmări politice.“

Nu ne simțim competenți a ne pronunța, dacă progresele culturale, pe care le fac frații nostri de preste Carpați, sunt mai mari ori mai mici decât acele, care se

realizează în statul ungar. Mărturisim, că sântem mai mult ori mai puțin preocupați în cestiunea aceasta, și oamenii ne-preocupați desigur că ne vor ierta, dacă nu am fi mulțumiți cu progresele, pe care le fac frații nostri și am privi cu oarecare mirare la progresele realizate de alții, — progrese poate în adevăr mai însemnate.

E însă un lucru, asupra căruia sântem competenți, chiar numai noi singuri competenți a ne pronunța: e propriul nostru progres.

Noi Românii din țerile coroanei ungare — progresăm și noi, — bunul Dumnezeu scie cum! — dar' progresăm; când privim însă la frații nostri de preste Carpați, ne cuprinde duiosul sentiment, că am rămas în sëlbatȳcia, în care ne-a găsit desființarea aședămintelor feudale. Este enorm progresul, pe care alăturea cu noi l-au făcut frații nostri de preste Carpați, care acum două-trei decenii își luau luminile dela noi, ear' astăzi privesc cu un fel de jalnică desconsiderare asupra noastră.

Și de ce nu am putut noi să ȳinem pas cu dînșii? Nu sântem oare același neam de oameni? Nu avem oare aceleași aptitudini, aceiași gemeni de cultură ca dînșii?

Nu odată, ci de multe-ori, aproape totdeauna, când se pune cestiunea aceasta, frații nostri emit cu oare-care predilecțiune idea atât de urită, că îndelunga subjugare ne-a timpit, a omorât în noi o parte din bunele aptitudini.

Să vie numai frații nostri aici, să muncească alăturea cu noi, să rabde, să-și consume cele mai bune puteri în luptă, să răsbească, precum răs bim noi, prin mii și mii de greutăți, și atunci vor înȳelege, de ce am rămas înapoia lor și cât de multă dreptate avem, dacă nu sântem mulțumiți cu progresele, pe care le realizează ei.

E cu toate aceste și ceva adevărat în obiecțiunea de mai sus.

Asuprirea îndelungată în adevăr a timpit în Românii din țerile coroanei ungare una din cele mai nobile calități, prin care atât de mult se distinge Românul: *sentimentul de libertate.*

Veacuri îndelungate frații nostri de preste Carpați au fost jăfuiți de Turci, de Tătari și de Cazaci, foarte adese-ori au

fost asupriți de Leși și de Unguri, dar' jăfuiți și asupriți au fost mai ales de străinii, cărora le-au dat adăpost și care s'au făcut în urmă stăpâni în țeară. Cu toate aceste, ajungând ei înșiși și ei singuri stăpâni în țeara lor, Românii nu le-au făcut străinilor ceea-ce acestia le făcuseră odinioară lor, ci au ȳinut să se distingă prin spiritul lor de toleranță și prin cel mai deservit respect față cu individualitatea fiesce-căruia.

Statul român și-a înȳeles misiunea; el a sciut să scoată la iveală cea mai nobilă trăsătură din caracterul poporului român.

Pe Românii din țerile coroanei ungare suferințele îndelungate și contactul cu poporul maghiar i-a făcut mai mult ori mai puțin inclinați spre intoleranță. Deși în masele mari ale poporului nu se simt urmările acestei înȳiruri străine, ele se simt în toate straturile societății române mai culte, la cărtorarii români, crescuți mai mult ori mai puțin sub înȳirirea maghiară. Și nu odată, ci de foarte multe-ori observatorul atent poate să facă trista experiență, că cărturarii dela noi ar voi, ca frații nostri din România să le facă altora ceea-ce Maghiarii ne fac nouă. Și dacă se ivesce din când în când și în România vre-un curent de intoleranță, putem fi siguri, că el nu pornesce dela pămēnteni neaoși români, ci dela „împămēnteniți“ și că cei mai mulți dintre Românii emigrați de aici merg orbiș cu el.

Astfel tocmai acum, când în dieta din Budapesta se pune România în paralel cu Ungaria și se vorbește despre urmările politice ale unei comparațiuni între cele două state, „Românul“ publică despre ședința dela 16 Septemvrie a „Consiliului general de instrucțiune“ un raport, în care găsim următoarele:

„Se cetesce art. 1 din lucrarea comisunii în următoarea cuprindere: Instrucțiunea se împarte în publică și privată; în această din urmă se cuprinde și cea confesională.

„Dl ministru Sturdza cere comisunii explicațiuni, de ce a adăugat și scoalele confesionale între cele private?

„Dl Densușianu, raportor, ȳice că în țeară la noi s'au creat unele scoale confesionale, cari nu recunosc autoritatea statului român, cari prin urmare sânt exteritoriale. Mii de copii români, mai ales fete, urmează în aceste scoale

necontrolate de nimeni. Această situațiune trebuie să înceteze, tocmai din punctul de vedere al naționalității noastre.

„Dl ministru, răspundēnd, ȳice că acest adaus este primejdios, deoare-ce statul nostru va întimpina mare greutate la aplicarea lui.

„Dl C. C. Dobrescu, după-ce cetesce un extras din discursul d-lui deputat Voinov în ședința camerei din 13 Ianuarie 1886, precum și răspunsul actualului dn ministru privitor la această cestiune, spriginesce lucrarea românească a comisunii, deoare-ce în țeara noastră nu trebuie să existe scoale cu tendințe desnaționalizatoare. Trebuie ca autoritatea legii să se impună în aceste scoale. În conformitate cu constituțiunea noastră, aceste scoale pot fi tolerate, întrucât nu primesc Români, dar' din momentul ce fiii și fiicele de Români se primesc în acele scoale străine, trebuie numai decât, ca statul să se intereseze de soartea lor. Naționalitatea română trebuie să se preocupe în primul rînd cu această ocaziune“.

Ne mărginim de astădată a constata, că în cazul acesta ministrul susȳine punctul de vedere mai liberal, mai tolerant, și *profesorii* sânt aceia, care stăruie, ca guvernul să se impună față cu străinii aședăți în România.

Aditem, că adese-ori străinii din România vor fi abusând de libertățile, de care se bucură, — căci abuzează și Românii ei înșiși, — aditem, că e firesc excesul de zel al „*profesorilor*“ din consiliul general. Ne pare însă cu toate aceste lucru cu deosebire important, că raportorul este dl Aron Densușianu, un Ardelean, care și-a părăsit țeara, fiindcă n'a găsit în ea destulă toleranță, susȳitorul e dl Dobrescu, președintele societății „Carpații“, ear' ministru e dl Dimitrie Sturdza, urmaș al uneia din cele mai vechi și mai ilustre familii din Moldova, și un om, care el singur a ostenit în vieața lui mai mult ca o întreagă pleiadă de alții pentru întărirea și ridicarea „naționalității“ române.

Și dacă e vorba să se facă vre-o comparațiune între România și Ungaria, aici e terminul de comparațiune.

Împăratul Alexandru II, cădut în urmă chiar în residența sa jertfă celui mai odios atentat, a petrecut în timp de războiu pe pămēntul României, fără-ca guvernul României să fi creȳut de cuviință a suspenda o singură libertate publică.

A îndrăsnit s'o facă și n'a rămas de rușine.

Foiața „Tribunei“.

Episod

din luptele trupelor c. r. în anul 1881—82 în Herțegovina și Bosnia cu privire la despărțimēntele române.

(Continuare din nr. 216 al „Tribunei“).

Regimentul c. r. Baron de Iovanovici Nr. 43. Acest regiment se întregesce din ȳinutul Caransebeșului în Bănat și este întreg românesc.

Luptele de lîngă Pobori în Herțegovina.

La 2 Maiu 1882 s'au trimis 2 companii din al 3-lea batalion de vânători sub comanda d-lui maior Kaliwoda, din Castelnuovo preste Cattaro în ȳinutul Pobori, cu scopul de a înăbuși insurecțiunea eruptă în acel ȳinut.

La 3 Maiu s'a dat ordin căpitanului Babic, — comandantului dela a 3-a companie din regimentul nr. 43, — să plece cu compania asemenea cătră Pobori și să se pună în legătură cu vânătorii.

Luând insurecțiunea în ȳinutul numit dimensiuni tot mai mari, s'au mai comandat afară de trupele numite și o jumătate baterie de muniți și o companie dela al 36 batalion de vânători, tot în acea direcțiune.

Compania a 3-a sub comanda căpitanului Babic, care a trebuit însuși să-și caute direcțiunea mai detaliată, a plecat preste Sv. Elia, ca să afe vânătorii. După un marș îndelungat luptându-se cu multe greutăți prin munți și păduri, aude compania pe muntele Golis nisce puscături și de loc își ia direcțiunea cătră locul de unde veniseră puscăturile. Ajungēnd trupa, — cu mare osteneală, — la coama muntelui Kolozun, a și intrat în luptă.

Sergentul-maior Ioan Biste, care a susȳinut, cu vre-o căȳiva feciori, mai mult ca o jumătate de oară lupta cu insurgenții, observă, că cele mai periculoase puscături veniau de pe un deal, care se întindea spre Meaȳă-ȳi, și care era ocupat de vre-o căȳiva insurgenți, care într'atȳta și-au întărit pozițiunea, încât era imposibil să-i iei la ȳintă de din jos.

În momentul acesta s'a hotărât bravul sergent-maior să meargă însoțit încă de un subofier, singuri cătră pozițiunea numită, ca să alunge insurgenții de acolo. Spre ajungerea acestui scop au trebuit să treacă un șes deschis, care era deplin în puterea focului insurgenților; dar' această împregiurare nu a putut să reȳină pe soldații curagioși și au plecat părăsind mar-

ginea pădurii. De loc concentrare insurgenții focul în contra acestora, dar' prelângă toată vemența, cu care sburau gloanțele, plecară și infanteristii George Nicoliciu, George Goșa și Francisc Dărlovan să urmeze cu asemenea bravură și de voie bună pe numiți sub-ofițeri, și prelângă tot concertul fluerător al proiectilelor, au ajuns cu bine pe cei doi sergenți, care pausau cam vre-o 200 de pași dela caraula improvizată. Vēdēnd, că va fi imposibil a înainta mai de parte, fiind terenul ca o masă, au început cei 5 soldați bravi un foc bine ȳintit, prin care fură insurgenții constrinși a părăsi locul, care fū de loc ocupat prin sus-numiții soldați, și astfel au ușurat starea despărțimēntelor dela poalele muntelui. În internul caraulei au aflat vre-o 800 de persoane descărcate, — sēm̃n înverederat despre focul intensiv ce au purtat apărătorii, — ear' semnele aflate de sânge au dovedit, că bravi soldați au avut mai bun succes ca inimicul.

Sergentul-maior Ioan Biste, a fost decorat pentru fapta aceasta curagioasă cu: „medalia de argint pentru bravură cl. I“, ear' infanteristii George Nicoliciu, George Goșa și Francisc Dărlovan cu: „medalia de argint pentru bravură cl. II“.

La 11 Martie 1882 a fost al II-lea batalion al regimentului, în castru la Macia-Stopa, când deodată fură atacați de o ceată de insurgenți, care s'au postat în stâncile muntelui Macia. De loc plecară 12 soldați, — de voie bună, — cu un sergent din castru, se apropiară de cuibul insurgenților și surprindēndu-i i-au fugărit; ear' după-ce au stricat acoperemintele lor de petri s'au retras, fiind urmăriti de o ceată mai mare de insurgenți. În o „dolină“ au odihnit și au pus mantelele „en bandliere“ fiindcă îi gena la suitul și coboritul stâncilor. Insurgenții, încă spăriați de primul atac, nu cutezau a-i molesta, și așa s'a reȳntors patrula în castru.

La 23 Aprilie 1882 la 4 oare dimineața, a plecat din castru la „Crkvice“ un despărțimēnt la „Idovi do“ după apă.

Tocmai când umpleau gălețile, au fost atacați prin o ceată de insurgenți, care s'a postat sus pe munți; 4 soldați erau deja vulnerați când sosi un sergent-maior cu vre-o căȳiva feciori dela a 7-a companie întru ajutor, cărora le-a succes a aduce răniți și gălețile în castru.

(Va urma.)

Di Coloman Tisza ar face oare tot astfel, ar îndrăzni oare să facă, dacă i-ar fi dat să guverneze în timp de războiu?

Nu credem, că da!

Și de ce nu?

Pentru-că guvernul din România, — cel puțin actualul guvern, — se simte chemat a apăra libertatea de dezvoltare a fiesce-căruiă față cu excesul de zel al mulțimii, ear dl Tisza își creează majorități, pentru-ca să poată justifica prin ele măsurile luate contra celor rămași în minoritate.

Să facă dl Tisza o încercare, să urmeze ca guvernul din România, și nu va fi stat mai unit în el, mai consolidat și mai tare ca cel ungar.

Aceasta ar trebui, aceasta am dori noi să fie „consecvența politică” a comparațiunii făcute în dieta Ungariei între România și Ungaria.

Correspondență din Viena.

Viena, 3 Octomvrie n. 1886.

Relativ la politica externă, atât aici, cât și în Budapesta un mai calm mod de a pricepe lucrurile se face remarcabil.

Asemenea și acele cercuri politice, care prin ținuta Rusiei în Bulgaria au fost alarmate și se pregăteau să exige din partea contelui Kálnoky o politică mai energică și mai resolută, inclină deja la persuasiunea, că calea în care a intrat ministrul nostru de afaceri externe e cea mai justă, și că în circumstanțele actuale în Europa nu trebuie luată altă cale.

Sgomotul răspândit în ultimele zile, că contele Kálnoky trebuia să fie înlocuit sau prin contele Andrassy sau prin dl Benjamin de Kállay, a amuțit earși.

Finalmente e o supozițiune de tot falsă, dacă crede cineva, că o schimbare de personal în direcțiunea politicei noastre externe ar trebui să însemneze necesarmente asemenea și o schimbare de sistem.

Politica din afară a Austriei nu e nici odată lucrarea ministrului. Ministrul nu ascultă decât de directivele și însărcinările, pe care le primesce dela Coroană.

Dacă astăzi ministrul afacerilor externe s'ar chena nu Kálnoky, ci Andrassy, acest din urmă cu toate acestea nu ar pute lua altă direcțiune politică.

E de admis ca ceva sigur, că nu i-s'au ascuns cabinetului din St. Petersburg susceptibilitățile Austriei, și că el e în plină cunoștință, cât trebuie să-și permită față cu Austria.

Nu e fără motiv, că generalul Kaulbars fu trimis în Bulgaria, care ca atașat militar rus în Viena avu ocaziunea să cunoască opiniunile cercurilor guvernamentale austriace.

Cabinetul de aci tot crede încă, că Rusia n'are intențiunea să se fixeze pe Peninsula-Balcanică directamente.

Sub această presuposițiune nu există nici un motiv la un conflict între Viena și St. Petersburg. Desigur nu lipsesc voci în Rusia, care poartă un limbaj de tot diferent și care pretind întreaga Peninsula-Balcanică pentru Rusia.

Dar' aceste exagerațiuni nu merită atențiune serioasă. Și la noi asemenea sunt politici extravaganti, care sunt gata să risce o — bancă periculoasă cu interesele statului.

Aceasta nu poate avea nici o influență asupra atitudinii cercurilor competente.

Direcțiunea politice externe trebuie să considere ca cea mai importantă chemare a sa, păstrarea pe cale pacifică și prin evitarea oricărui conflict internațional a intereselor statului.

A face apel la violență și a încurca statul într'un războiu, aceasta nu e o mare treabă. Un partid de războiu propriu zis, un partid, care împinge la războiu cu Rusia nu există în Austria, nici dincoace de Laita, nici dincolo.

Dar' dacă într-o zi interesele Austriei vor fi amenințate serios, atunci toate partidele fără direcțiune vor fi desigur dispuse la cele mai mari sacrificii și vor sprigini cu cel mai mare devotament această politică, care nu e politica unui singur ministru sau a unui singur partid, ci politica împăratului și a întregului imper.

Presa străină despre răspunsul d-lui Tisza.

Foile rusesci văd în declarațiile d-lui Tisza o încurajare directă pentru regenții bulgari, de a se opune pretențiunilor rusesci.

Nu e adevărat, serie „Novosti”, că interesele Austro-Ungariei pretind federațiunea statelor balcanice independente, pentru-că atunci Austro-Ungaria ar trebui numai decât să dea Bosniei și Herțegovinei o autonomie politică și să se rețină dela orice amestec în Sârbia. Discursul e dușmănos și față cu Rusia, deoarece combate dreptul Rusiei: protectoratul asupra Bulgariei, cu toate că aceasta nu e altceva, decât un echivalent pentru învoirea tacită a Rusiei la luarea în posesiune a provinciilor turcesci prin Austro-Ungaria. Așa ceva e chiar provocător. Dacă faptele diplomaticilor ungari ar conșona cu vorbele lor, atunci rezolvarea pacifică a cestiunii balcanice ar fi imposibilă.

Din Berlin se comunică cu data de 2 Octomvrie n.:

Aici se dă mare atențiune unui articol din a doua ediție de ieri a ziarului „Kölnische Zeitung”, prin care acesta din răspunsul dlui Tisza constată o deservită răcire a entuziasmului maghiar pentru alianța austro-germană. „Această regretabilă schimbare”, continuă „Kölnische Zeitung”, e urmarea inevitabilă a acelei politici germane, pe care noi o ținem de cea adevărată. Noi vom trebui să ne mulțumim cu netăgăduitul fapt, că atitudinea Germaniei a slăbit în câțva, cel puțin pentru un moment, substratul moral al legăturii din Octomvrie, sau mai bine zis, a redus așteptările, ce se legau de acea alianță, la o măsură înțeleaptă și corespunzătoare împrejurărilor faptice.”

„National Zeitung” observă: „Dacă Maghiarii întreabă fără voce, ce le folosește alianța germană, li se poate cu tot dreptul răspunde: aceea dă Austro-Ungariei cuvenita rezervă, spre a ține în frâu stricăcioasa politică maghiară de războiu, care ar voi să împingă monarhia spre aventuri, în care n'ar avea nici un aliat, ci ar isprăvi numai trebușoarele Angliei, și spre care nu sunt potrivite nici rapoartele de naționalitate din Ungaria, nici cele din Cislaitania.”

Epistola lui Jókai către alegătorii sei.

Mauriciu Jókai a adresat alegătorilor sei din Cașovia următoarea scrisoare:

Onorați concetățeni! Totdeauna 'mi-e o bucurie a mă afla între D-Voastre, acum însă 'mi-e și o datorie, de vreme-ce mă simț obligat a desfășura păreriile mele de orientare, asupra căror de a judeca cel mai competent for e adunarea alegătorilor. Aici nu mă opresc, ca în cameră, considerări, aici așa expun păreriile mele individuale, convingerile mele și experimentele mele, încât pe nimeni nu cade responsabilitatea decât numai pe mine.

Nu pot nega, că avem de a aștepta timpuri foarte serioase și critice, atmosfera politice externe e îngreunată cu nori grei și cestiunea orientală începe acum a eși în toată valoarea ei la iveală, și odată ivită, scoate celelalte cestiuni earși la iveală. Pe toți aceia îi invidiez, cari în bunătatea lor se nisuesc a răspândi, că diplomația monarhiei noastre e în contelegere cu ceea a Rusiei, și că aceste două puteri voesc a-și împărți Peninsula-Balcanică astfel, ca Rusiei să-i vină partea ostică până la Constantinopol, ear' nouă partea vestică până la Salonichi, o parte, care după-cum bine e cunoscut, e un teritoriu fără mană și plin de stânci. Această părere n'are altă basă decât că e o scornitură a diaristice, și care își are proveniența din isvoare rusesci și scopul, de-a înspăimânta pe Turcia. Păcat numai, că opoziția maghiară dă credemint la orice calumnie, ce e îndreptată contra guvernului ungar și contra guvernului comun. Această părere a fost combătută din partea ministrului-president Tisza în 30 Septemvrie; între monarhia noastră și Rusia nu există nici o convențiune, nu vom să câștigăm dela Turci nici țeară mănoasă nici sterilă, nici nu ne-am împărțit în Bulcani vre-un teritoriu sau vre-o influență, precum se afirmă, căci nu e trasă o linie până unde se ajungă înfrurirea noastră, apoi mai încolo înfrurirea Rusiei.

Sunt nevoit a desfășura fazele evenimentelor din Bulgaria, înșirând simplu faptele singuratic. Dela eliberare și până în zilele din urmă a stat Bulgaria sub înfrurirea Rusiei, ofițeri rusesci îi comandau armata, agenți rusesci îi conduceau afacerile. Cât de bine? La aceasta răspunde antipatia generală, ce domnesce astăzi în Bulgaria față cu Rușii.

Într'aceia străbat Rușii în Asia-de-Ost către marginile Indiei-engeleze și ocupă din când în când din neînțelegere câte o bucățică de teritoriu neutral. Anglia pătimește deocamdată de grele suferințe interne, evenimentele din Irlanda subminează baza ori-cărui guvern, ear' interesele sale externe le apără numai prin nescari trăsături

de șac. O astfel de trăsătură de șac a fost și revoluția din Rumelia-de-Ost, care a împreunat provincia turcească cu Bulgaria înrudită. În decursul primelor faze ale evenimentelor, la noi fiecare om credea, că aceste sunt nescari manevre rusesci, și lovitura de stat e o manoperă a diplomației rusesci. Acestea au făcut-o pe Rusia la noi de tot nepopulară. Își vor aduce aminte încă vre-unii de telegrama, care s'a depeșat acum e anul din Viena la Belgrad, și care avea cam următorul conținut: „Împărțirea ministrului de externe Kálnoky, că Regele Milan a declarat principelui Alexandru războiu, a fost primită din partea delegațiunii maghiare cu strigăte generale de „Eljen.” Deși nu au fost „Eljen”-urile generale, aici la noi tot era simpatia pe partea Sârbilor; mai întâiu față cu isbânzile lor, mai târziu față cu nenorocirile lor. Aceste simpatii au fost încă întărite prin agitarea foilor rusesci contra Sârbilor. Și numai mai târziu după-ce a șters Țarul pe Principele Alexandru din lista generalilor rusesci, după-ce miliția bulgară în curând, strinsă sub conducerea propriilor sei ofițeri, a dat dovezi despre puterea și vitejia ei, numai atunci s'a schimbat și în Ungaria opinia publică, și au început a-și îndrepta simpatiile și față cu Principele bulgar, mai mult însă față cu poporul bulgar. Noi am vădit, că acest popor e în stare să se lupte pentru neafirmarea și libertatea sa. În aceeași măsură, în care cresceau simpatiile la noi față cu Bulgarii — scădeau în cercurile hotărâtoare din Rusia. Și urmarea au fost evenimentele petrecute în zilele trecute, cari evenimente pot să aibă mai triste desvoltări. Turcia s'a liniștit, vedând că se crează din propriul seu teritoriu, dar' Rusia nu se poate și nu vrea să se liniștească vedând, că fiii acestei Bulgarii sunt tot zeci viteji, cari au fost sub stăpânirea împăraților grecesici. Aceasta e încurcătura situațiunii de față și această încurcătură ne silește să așteptăm timpuri furtunoase.

Scim bine, că domnitorii ei înșiși mai bucură ar aduce binecuvântare și pace asupra țărilor, în cari domnesc, și am auzit des despre simțul nobil al Țarului, care în locul gloriei mai bucură alege guvernarea în pace, dacă ar atina însă dela dînsul toate. Nici că neg, că între noi și Ruși nu există nici o ură de naționalitate, de vreme-ce poporul rusesc e o națiune eroică, și care țintesc spre bine ca și noi. Noi abia venim în atingere vre-odată cu Rușii, apoi aceea, că Cazacii lor au străbătut vre-odată stratele capitalei noastre, am uitat-o și noi precum au uitat Francezii, în a căror capitală Cazacii au fost de două ori. Noi, Maghiarii și Rușii, am pute merge pe căi paralele până la marginea lumii, fără de a ne ciocni. Înzadar însă, căci toată direcția și puterea sistemului de stat rusesc stă în contradicție cu sistemul nostru de guvernare, și aceasta e ceea-ce mai târziu sau mai timpuriu ne va aduce la o ciocnire cu Rușii.

Sistemul nostru de stat se bazează pe libertatea constituțională; aceasta ține la olaltă tare și monarhia; basa sistemului de stat rusesc e însă absolutismul, și tot ce se ține de dînsul, precum sunt nimicirea libertății politice și cetățenesci, sclăvia spirituală și corupțiunea funcționarilor împreună cu șovinismul înădușitor de dezvoltare națională.

Pentru noi e dar' un interes vital, ca țările cari se desfac de imperul otoman să-și afle problema de dezvoltare a naționalității lor independent, bucurându-se de guvernarea proprie și constituțională, cum se întâmplă în România și Sârbia. În țările ocupate de noi se află mai multă libertate de confesiune și naționalitate decât vre-odată, și libertatea constituțională și acolo se va introduce preste puțin. După această libertate constituțională se luptă și Bulgaria împreună cu Rumelia ei alăturată. Ca să înflorească în statele acestea libertatea constituțională, aceasta a o susține e datoriua monarhiei noastre, atât față cu noi, cât și față cu Europa, o datoriua, care monarhia noastră nu o poate lăpăda, dacă nu vrea să abdice, dacă nu vrea, ca să o împingă ca pe o peninsulă în marea absolutismului, și să i-se împartă teritoriul după naționalități.

Aceea, că Rusia are dreptul de a influența asupra desvoltării în statul Bulgariei, nu o pot nega.

Rusia a întreprins pentru eliberarea Bulgariei un războiu, a sacrificat 2 miliarde de ruble și 100.000 de oameni, și de aceea poate pretinde o influență în acest stat. Rămâne numai întrebarea, că în ce chip voiesce să exercite această influență? Câștigă Rusia simpatiile poporului bulgar (și aceasta e posibil, dacă condece să se bucură Bulgaria de libertatea constituțională), atunci nu ne vom uita chioriși la dînsa. Dacă însă diplomația rusească voiesce prin măsuri violente a-și forma o înfrurire asupra ori-cărui stat balcanic, atunci nici noi nu vom pune pușca la picior, ci sîntem siliți a intra în acțiune. Căci

supunerea numai la un singur punct al Rusiei, ar aduce cu sine punerea la picioarele diplomației rusesci a întreg Balcanului, și ni-ar schimba prietini nostri în dușmani. Aceasta însă trebuie să o zădărniciem fie chiar cu prețul celor mai mari jertfe, căci aceasta e o cestiune de existență a monarhiei noastre.

Eu țin sfânt, că diplomația aici ca și dincolo se va nisul, a ne elibera atât pe noi, cât și pe alții de această necesitate. Și nu numai pentru aceea, că rezultatul unui războiu e îndolnic, dar' jertfele ce le pretinde, sînt enorme, consecvențele necalculabile, nu numai că un războiu ivit dintr'un conflict principal ar aduce cu sine acțiunea *pro* și *contra* a Europei întregi, ci mai mult, pentru-că e de prevădut, că un războiu de mărimea aceasta, ar cresce din inconveniențele interne — cari se află numai în fașii — în toate statele uriașe, și din sângele vărsat și averea națională perdută ar răsări nu holdă, ci o pădure de tabere de ale socialismului, nihilismului și ale anarchismului. Acestia nu cunosc o poftă de putere, nici cestiune orientală, sau vre-un echilibru european, ci numai o miserie generală, cari ar aduce războiul la culme. Eu cred, că diplomația noastră nu voiesce emigrarea Europei întregi. Dar' dacă ar fi așa, dacă ar fi imposibilă hotărîrea prin mijloace puternice, atunci trebuie să stăm și noi pregătiți. Vă fac cunoscut, că eu nu consider schimbarea unor note diplomatice drept mijloc puternic. Am vădit în 1863, că ce succese au avut aceste note, când monarhia noastră nu era singură, ci împreună cu Franția și Anglia au adresat o notă colectivă Rusiei în interesul Poloniei, și ne aducem aminte de răspunsul brusc ce ni l'a dat Rusia. Și toate trei puterile au achitat acest refuz. Anglia află, că canonierele sale merg prea afund și pe rîu în sus nu pot merge, pentru Franția a fost Polonia prea departe, pentru Austria ear' prea aproape. Aceasta monarhia noastră acum nu va mai pute-o face. De aceea, acei cari pretind, ca guvernul nostru se îndrepte Rusiei o provocare energică, ar pute fi în clar, că această provocare ar duce spre *ultima ratio*.

După aceste tot omul întreabă, dacă mai putem să contăm la alianța Germaniei încurcându-ne cu Rusia în vre-un războiu? Și dacă nu putem conta la aceea, ce ne-a și folosit alianța Germaniei până-acum și ce ne va folosi și de aci înainte, dacă nu putem să facem us de ea? Înainte de toate mă îndoiesc, că noi nu am pute să luăm vre-un folos din alianța cu Germania. Presiunii acestei intime înțelegeri putem întru adevăr mulțumi, că victorioasa Rusă a fost silită să ease cu armatele sale din provinciile balcanice ocupate și că în locul aceleia am intrat noi cu armatele noastre în alte două țeri balcanice, din care pozițiuni strategice noi predomnim astăzi situația și cărora putem mulțumi, că stăm în prietenie cu Sârbia și că în general ni s'a întărit autoritatea înaintea popoarelor din Orient. Folosul practic al alianței între noi și Germania a fost deci foarte mare și va fi și de aci înainte mare, dacă nici nu e identică cu o convențiune militară defensivă și ofensivă.

Eu cred, că o convențiune militară în acest înțeles între monarhia noastră și între Germania întru adevăr nu ar avea pentru noi nici un folos practic, pentru-că în seara acelei zile, când aliată cu noi ar declara Rusiei războiu, ar primi Germania o declarare de războiu chiar din partea Franței, și față cu o putere militară atâtde tare întru adevăr nu ne-ar pute trimite în ajutor nici un singur grenadir pommeran. Pe timpul unei campanii însă și spriginul moral e un mare factor; lăsând noi o fruntarie a țerii neapărată și provădându-se de acolo cu proviant și munițiune, — aceasta singur e un ajutor faptic, pentru-că ne face capabili să ne concentrăm întreaga putere într'o direcțiune.

La alți aliași însă nu putem gândi. Turcia, care ar fi cel mai natural aliat al nostru, stă cu actualul ei guvern și cu nestatoricul ei padișah cu totul sub influența rusească, e mefiantă față cu ori-și-cine și i este greu să aleagă, de cine anume să se teamă, de prietenii sau de dușmanii ei. Vasele de războiu ale Angliei merg și astăzi prea afund; câtă armată teritorială posedă, are în Asia de lucru; dacă s'ar folosi cel puțin în Stambul de acel soi de arme, cu care e în preponderanță, dacă ar rescumpăra cel puțin pe pașii secuestrați: Un punct sterling cîmpănesc doar cât 7 ruble. Alianța Franței numai astfel o putem căuta, dacă facem front în contra Germaniei; ca să începem însă o acțiune în contra Germaniei și a Rusiei deodată, nu ar fi consult. Vecinilor nostri le mulțumim, dacă în spate nu ne neliniștesc. Noi trebuie să ne încredem în propria noastră putere, care se poate măsura cu ori-care mare putere europeană.

La prima privire apare un avantaj, ce face pe Rusia înspăimântătoare: acolo anume în urma absolutei puteri de guvernare mecanicului statului se pune deodată în mișcare, stă pe loc și face să muțască ori-ce părere contrară; până-ce în monarhia noastră înainte de toate pertractările, ce mereu se însoțesc între cele două țări, trag o graniță între noi; economi și finanțieri se luptă neîntrerupt; în lăuntru fie-care are luptele sale de partid, certuri de naționalități, de confesiune și certuri de confesiuni politice, — dar' în toate aceste lupte se validează cea mai mare comoară a poporului: libertatea, și dacă această libertate comună a noastră este atacată, înceată certurile noastre interne și întreaga noastră putere se îndreaptă în contra atacătorului comun.

Supremul factor al puterii, armata noastră, e unitar, întocmai ca la ori-și-care altă putere mare, și această armată cu fală reprezintă întreaga noastră monarhie. Această armată e garanția existenței statului nostru, e păzitoarea libertății noastre constituționale. Trebuie să adevărăm la ea cu iubire și cu stimă. Ce poate se și însușească pe soldat în câmpul de luptă, dacă nu conștiința, că concetățenii lui, pe a căror casă și curte, pe a căror familie, bunăstare și libertate o apără cu brațele și cu peptul lor, pentru toate aceste jertfe cu stimă sinceră îl plătesc pe el, care suferă în pace, sângerează în luptă și renunță la o casă, la fericirea vieții familiare și la câștigarea vre-unei averi? Armata întru adevăr e columna vertebrală a națiunii; dacă aceasta e atacată de paraliză, și celelalte membre deneagă serviciul.

Concordia, ce există între poporul și armata noastră, a fost în lunile din urmă alterată prin o umbră trecătoare. Cine s'a bucurat de asta mai mult, ca și publicistii rusesci! Ei și-au spus, că pentru Rusia aceasta e ca și o luptă câștigată. Dar' noi nu am pierdut lupta. Prudența Regelui nostru a redobândit victoria și cel-ce nu mai vorbește despre el, dăce ceea-ce e mai prudent asupra acestui obiect. Spiritul armatei noastre e bun, — nici idee, ca el să fie dușmănos față cu națiunea maghiară. Nici n'ar pute să fie, fiindcă aproape jumătate a ei consistă din fiii nostri, și în corpul ofițerilor servesc 5000 viteji de origine maghiară. Ceea-ce aveam în contra lui înainte de asta cu 20 de ani, a trecut demult, el s'a schimbat, și cumcă armata e o garanță a constituției noastre, asupra acestui lucru ne liniștesc pe toți memorabila declarare a supremului comandant. Cinci, șase casuri singuratic, care s'au ivit în decurs de 20 ani, la un corp de ofițeri, ce consistă din 16,000 persoane, nu ofer nici un titlu de drept, de a bănuși spiritul general al unei întregi corporațiuni mari. Dar' nici cercurile armatei se nu nutrească întăritare, în ceea-ce privește dispoziția națiunii noastre, pentru vorbele ce li-se aruncă. Faptele vorbesc mai tare. Națiunea maghiară a făcut și face și de aci înainte totul, spre a oferi pe cale constituțională, de bună voie mijloacele, care sunt potrivite să ridice armata la o înălțime, ce corespunde pretențiunilor timpului: noi nu am fost sgârșiciți în cestiunile înarmării, ale fortificațiunii, ale alimentațiunii, ale pensionării și ale întăririi marinei noastre, noi am înarmat 300,000 de „honveđi“, am votat gloate de un milion de capete, nu ne-am retras nici dela jertfe de bani, nici dela jertfe de sânge. Aceste sunt fapte, care vorbesc destul de tare. Și dacă leii faptelor au știut să se împace, șoarecii vorbelor să ne desbina decătră olaltă?

Dacă vrem să fim capabili de luptă trebuie să facem pace acasă; trebuie să înlăturăm toate cestiunile, ce arpută desbina țeara noastră. Să ne provocăm ceartă între clase, confesiuni și naționalități; să ne nisuiască împăca interesele materiale ale ambelor părți ale monarhiei fără veleități meschine; să aminăm multe dintre aspirațiunile noastre pe timpuri mai fericite. Astăzi „națiunea trăesece prin brațul său!“ Șifie-cine, careo apără cu brațul său, e un fiu credincios al patriei comune, fie el de ori-ce limbă. Să ne și apropiăm mai mult de vecinii nostri; să-i facem capăt războiului vama cu România, dacă e de lipsă chiar și cu prețul unor jertfe momentane. Sunt acum interese mai înalte ca și cele ce se exprimă într'un tarif. Să facem pace acasă și dacă ne vom fi scutit în trei lături prin legătura intereselor comune, atunci ne putem îndrepta cu bună conștiință spre lăturea a patra cu devisa: „Nu cucerire, ci libertate constituțională pentru țările balcanice.“ Acesta este interesul nostru vital. Dacă acesta e și interesul Rusiei,

atunci putem merge mână în mână, dacă contrarul e interesul său, atunci o să ne ciocnim. Amândouă pot fi foarte sănătoase, al treilea cas însă e bolire“.

Aceste le-am aflat de lipsă a le spune alegătorilor mei, ca părerea mea individuală. S'ar pretinde poate să mă extind și asupra aceleia, ce se află la sfârșitul ori-și-cărei dare de seamă opozițională: asupra alegerilor din anul viitor. Acum las aceste. Dacă voi mai ajunge acea vreme, voi avea și timpul a o face. Dar' totuși cred, că nu. — Sperez, că în țeara noastră viitorul nu va mai afla partide, ce se luptă una în contra celeilalte, ci numai un popor consistător din patrioți, care se înțeleg, și se vor împreuna în devisa: „*Vitam et sanguinem pro rege et regno nostro!*“

Congresul Orientalistilor din Viana.

Budapesta, 30 Sept. n. 1886.

Serbanul Mommsen ce i-a fost dat să pitească; a trebuit acum la bătrânețe să suferă o înfrângere din cele mai strâșnice. Neînduratul fu al lui Hundsorfer, dl Hunfalvi Pál, nu mai departe decât ieri, într'un tractat ce l'a înținat în fața Congresului Orientalistilor întruniți în Viena, i-a zdrobit toate teoriile, ce le-a fost născocit despre Valachi. Nu-i vorba, știu frații Maghiari pe cine, când și unde se trinită.

Profesorul de universitate Hunfalvi este al doilea orientalist în țeară și cel dintâi istoric maghiar în viață. De bună-seamă dar', că din-sului i-se cuvenia mai cu drept onoarea de a-i reprezenta într'o adunare atât de strălucită. Ne mirăm numai, cum au putut fi astădată atât de modesti de nu au delegat și pe întâiul orientalist, pe dl Vámbéry. Sau doară acesta se află încă tot prin Anglia, unde acum, aproape de trei ani, tot varșă la lumină asupra Orientului?

Dealtmintelea, nu-i vorba, neașul Maghiar, Dr. Goldziher încă nu este de ici de colea, el încă este destul om, și destul patriot, pentru a pute vorbi într'un Congres. Numai de! numai el cu colegul său, deși amândoi sunt membri ai academiei maghiare, totuși pare-că nu au putut umbră pe savanții adunați în Viena precum o putea face aceasta planetul ce luminează acum afară de globul maghiar, prin țeara întunecărilor de Angliuși.

Dl Hunfalvi a întunecat numai pe Mommsen, care, — în treacăt fie dis, — nu era de față, precând dl Ábrányi, de bunăseamă întuneca întreg Congresul. Și lucrul nu este tocmai de mirat, pentru-că Ungurul așa este din fire: unde-i el cu lumina lui, acolo pe alții îi cuprinde întunerecul.

Dar' să revenim ad rem.

Scopul Congresului Orientalistilor este, credem noi, de a studia și de a cunoaște cât se poate de bine popoarele din Orient, obiceiurile, credința, limba și viața lor. Și aceasta pentru-ca, înarmați cu cunoștința acestora, cei chemați, să se poată pune cu atât mai ușor în serviciul cauzei celei mari umanitare: extinderea culturii și a civilizației în Orient, și pentru-ca, cu înțetul se se netedească calea, ce trebuie să se percurgă, în scopul unui viitor mai îndepărtat.

Fiind acesta scopul, lucru firese, că tot cuvântul ce se rostesc și tot pasul ce se face din partea Congresului, trebuie să fie bine cugetat. Și aceasta mai ales pentru cuvântul, că Congresul reprezintă oare-cum Occidentul cel luminat.

Dacă Congresul se razimă pe informațiuni neîntemeiate sau chiar tendențioase, cu privire la un popor din Orient, fără îndoială, acel popor, în loc de a se apropia cu încredere, se va depărta cu disguest.

Așa-i firea omenească, ce să-i faci?!

Acum vine eruditul istoric și orientalist maghiar Hunfalvi și, în auzul întregului Congres orientalist din Viena, susține, — încă cu fruntea deschisă, — că limba valachă își are originea în Peninsula-Balcanică și nu în Dacia. Bine, îi dicem noi, dar' apoi cum de Mommsen, astăzi cel mai mare istoric în Europa; cum de scriitorii români, începând dela Maior până la Tocilescu; cum de Italienii Ruscalla și Samminatielli și alții, și cum de istoricii francezi nu au putut străbate nici unul până la adâncimile dînsului. Scim și noi, că au fost câteva individualități pe partea dînsului; vorba este însă de starea în care a ajuns astăzi această chestie și nu de ceea-ce a fost înainte de aceasta cu câteva decenii.

Presupunem, că luminatul cap încă ar trebui să admită împreună cu noi, că Mommsen este mai competent decât Roesler și decât dînsul să se pronunțe în cauză. Deasemenea mai competenți sunt și Francezii și Italienii, fiindcă vorba este ca ei să ne recunoască a fi pogoriți din același arbore, din care sunt și ei. Și, fără îndoială, mai competenți sîntem noi înșine, deoarece ce noi avem în linia primă datorința, de a scruta și de a aduce la lumină trecutul nostru.

Înzadar, în fața tuturor argumentelor științifice, aduse de fiii atâtor națiuni înaintate, reprezentantul culturii maghiare, încercat cu un vraf de documente, se pune să dovedească, că toți afară de dînsul, umblă pe căi rătăcite. În-zadar susține reprezentantul cel mai luminat, în materie de istorie, că limba română derivă dela cea latină; înzadar aceia cari, prin originea lor sunt oare-cum interesați, — fiindcă de bună-seamă pe Unguri nu i'ar primi în sinul gîntei latine, — înzadar în sfârșit oamenii nostri, pentru-că pe omul fix în păreri, nu este putere omenească să-l poată capacita.

Și pentru-ce aceste idei fixe, această atitudine necualificată? Pentru-că, veđi Doamne, dl Hunfalvi ține foarte mult, ca să satisfacă curentului ce stăpânește astăzi pe conaționalii sei.

El, ca om de știință, ar trebui să știe că asupra limbei și a origini noastre romanice, astăzi, înaintea popoarelor hotărâtoare în materie de această natură, nu mai este nici o îndoială. Și cu toate acestea nu cedează, nu cedează de fel. Dar' tocmai de aceea, în fața acestei încă-păinări, noi nici nu-l mai putem lua în serios, și, dacă totuși nu-l trecem de tot cu vederea, o facem numai și numai din considerație către publicul, către care s'a adresat, fiindcă prea bine scim dispozițiile ce le are acest public când e vorba de istoria patriei.

Aceste premise, sub raportul științific, criticate dlui Hunfalvi nu poate fi luat sub critică. Rămâne dar', ca să se iee sub raportul impulsului ce l'a provocat. Și acest impuls este dorința de a satisfacă curentului șovinistic maghiar. Acest curent, pornit din principii „că tot sufletul de pe pământul Ungariei trebuie să fie maghiar“, vrea să dovedească, că pe acest pământ, afară de puține elemente slave, numai Maghiarii sînt autochthoni, car' ceilalți toți sînt numai venetici; vrea, cu alte cuvinte, să dică, că noi Românii nu avem aici drept istoric, ci sîntem niserce pribegi, primiți ca din grație. Lucrul e învederat, că primi-tă această țesă, ar urma să ne dică frații Maghiari: „fiindcă voi, Valachilor, sînteți primiți aici numai ca din grație, sau vă asimilați sau vă duceți în scirea Dlui, de unde ați venit, în Peninsula-Balcanică“ — după dl Hunfalvi.

Socoteala, după acest raport, ar fi foarte simplă; un mic lucru înse mai lipsesc: aceea că ea ar fi făcută fără de cărcămar!

Acum să ne extindem puțin asupra părții practice a lucrului.

Scopul Occidentului, prin congresul seu orientalist este, de a propaga cultura sa și de a câștiga apoi cu ajutorul ei popoarele din Orient. Nimic mai nobil, mai umanitar decât aceasta.

Lucru natural, că pentru realizarea acestui măreț scop, începutul ar fi să se facă, — precum, slavă Dlui, s'a și făcut în parte, — cu popoarele cele mai deaproape. În rîndul acestora, fără îndoială, locul cel dintâi îl ocupă elementul român, ca cel mai de viață și ca cel mai luminat până acum în Orient. Și cum începe orientalistul maghiar să lucre pentru câștigarea acestui popor? De bună-seamă tocmai așa precum nu se va fi așteptat nici unul dintre învățații orientaliști: cu neadevărul în gură.

Ei bine, apoi cu astfel de lumini vor luceferii maghiari să lumineze Orientul?! În est-mod vreau să-și arete arama în fața lumii? Slabe semne!

Ar trebui să știe dl Hunfalvi, că de ce anume, om de greutatea Archiducelui Rainer, s'a pus în fruntea unei întruniri internaționale cum este Congresul Orientalistilor, și de ce anume l'a luat sub protectoratul seu. Dar' ne vine să credem că nu a știut, căci altfel, poate-că nici dînsul nu-și da osteneala, și încă chiar acum, în aceste vremi grele, să încerce îmbătărea oamenilor cu apă rece. Cu atât mai virtos nu, fiindcă muncă sîsifică este munca dînsului.

Precând admitem aceasta însă, pe atunci de altă parte ținem a fi constatat, că Ungurii, în tot locul, unde numai se poate, fac greutăți unor anumite cercuri din Viena. Și poate că și de astă-dată purtarea reprezentantului maghiar nu va fi avut altă menire, decât de a provoca acestor cercuri o nouă greutate. Fie însă încredințați conlocuitorii nostri maghiari, și îndeosebi dl Hunfalvi, că noi și toți frații nostri de un sânge am ajuns să scim ce se credem despre dînșii și ce despre respectivele cercuri.

Atât de astă-dată.

G. p.

Cronică.

Ofițeri de gloate. Mulți fosti ofițeri în rezervă cer dela ministrul de honveđi, ca să li se restituie rangul de ofițer — la gloate. În privința aceasta a făcut ministrul de honveđi — precum cetim în „Katonai Lapok“, — următoarea deslușire: „E precizat în legea pentru gloate §-ul 9, ca ofițeri de gloate să se designeze din când în când încă în timpul de pace, dar' denumirea lor urmează numai la cas de mobilizare și atunci încă numai pentru timpul cât stau sub arme. Concurenții pot fi însă prenotați după cualificațiunea lor, pe baza aceasta însă nimeni nu poate fi restituit în rangul seu — încă în timp de pace. Dacă voesc cineva a-și primi rangul de ofițer încă în timp de pace, atunci are să concurgă pentru denumirea de ofițer în statul concediat și nu pentru denumirea de ofițer la gloate“.

Casa Hohenzollern și Savoya. Cu toate desmințirile făcute în presa italiană, earăși se ivesc scirile, că prințul de coroană italian se va căsători cu o fată a prințului de coroană german. Se dice, că consiliul de miniștri din Italia ar fi aprobat acest pas, și chiar împăratul Wilhelm, regina Victoria și principele Bismarck ar fi în-voiți cu acest plan. Dacă se va săvîrși căsătoria planuită, e pentru întâia-dată, că o principesă protestantă se înrudește cu casa de Savoya.

Ce e dl Coloman Tisza? Într'o epistolă către alegătorii sei scrie baronul Kemény, fostul ministru de comunicație: „Eu primesc pe dl Coloman Tisza de conducător politic. Cu toate acestea e posibil, că eu nu-l pot considera de un spirit organizator sau administrativ. Dar' de bună-seamă îl consider de un om foarte destoinic în desbatere și de un eminent conducător de partid. Aceste însușiri pretutindenea sînt cautate, și îi va asigura dlui Tisza în orice stat o poziție fru-

moasă, la noi însă sînt astfel de însușiri de neprețuit. Cine ar fi putut să țină la olaltă partidul guvernamental dacă nu dînsul? Poate — întrebuințăm alegoria unei vechi basme — că n'a fost nici odată ochiul-boului (Zaunkönig), dar' câte odată totuși un „cocostîrc ca rege al broascelor“, noi însă cari sîntem foarte sanguinici avem lipsă de un astfel de conducător politic. Față cu atacurile des furtunoase și puțin mlădioase, câte odată elocvente și nu puțin invențioase, și-a știut totdeauna păstra puterea cuvîntului, și des raporta nu numai învingeri materiale (în număr), dar' și morale. Resultatele dovedite până acum ne îndreptătesc a spera, că și de aici înainte tot cu acel succes va lucra ca până acum“.

*

Starea sanitară a capitalei Ungariei în luna lui Augst. Medicul suprem al capitalei spune în raportul seu lunar: că casuri de moarte au fost în luna lui Augst 1387 și de nascere tot atâtea. Posibilitatea că a existat holera deja pe atunci se amintesc în raport prin aceea, că ar fi murit mulți indiviđi de catar acut de rînză și mațe. O listă asupra numărului morților și a născerilor arată, că începînd cu 1 Ianuarie 1886 până în ultima Augst, au murit cu totul în Budapesta 10.701 și s'au născut 10.646. Precum se vede numărul morților e mai mare cu 55 decăt cel al născerilor.

*

Agitațiuni anticlericale în Italia. În orașul Volterra s'au întemplat excese regretabile în urma agitațiunilor anticlericale. Episcopul a fost pe cale către biserică insultat decătră popor. Cetățenii au intervenit și născîndu-se o încăierătură sângeroasă, au fost sparte geamurile carului episcopesc. Intervenind în urmă gardele, au arestat șapte făptuitori.

Convocare.

Despărțemîntul al II-lea (comitatul Făgărașului) al „Asociațiunii transilvane pentru literatură română și cultura poporului român“ va ține Duminecă în 17 Octomvrie 1886 st. n. dela 10 oare a. m. începînd în comuna Sămbăta-superioară apuseană ședința sa generală ordinară, la care avem onoare a invita pe toți p. t. ono-rațorii români din comitat și împetegi și apelând la viul interes ce-l pretinde dela fiecare cauza culturală a poporului nostru, dela care nimeni nu-i este iertat a se subtrage, și pe care credem, că fiecare bine o înțelege, fi rugăm pe toți pentru o participare cât mai numeroasă.

Din ședința comitetului despărțemîntului al II-lea al „Asociațiunii transilvane pentru literatură română și cultura poporului român“ ținută în Făgăraș la 30 Septemvrie 1886 st. n.

Alexandru Micu,
director.

Ioan Turcu,
secretar.

Posta ultimă.

Sofia, 4 Octomvrie n. Cu prilegiul meetingului de ieri s'au făcut manifestațiuni agitatoare în contra aderenților lui Zancoff. Generalul Kaulbars s'a înfățișat la meeting și a vorbit către adunare, care însă nu a voit să-l asculte; după aceste Kaulbars s'a depărtat. Kaulbars a anunțat, că intenționează a călători prin Bulgaria, spre a se convinge de dispoziția ce există la populațiune.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI“.

Timișoara, 5 Octomvrie n. Căpitanul orașului a remis redactorului diarului „Neue Temesvarer Zeitung“ Frideric Reusche ordinul de expulsiune. Causa se pretinde, că sînt motive politice.

Seghedin, 5 Octomvrie n. S'a constatat ivirea holerei aici.

Sofia, 5 Octomvrie n. După-ce guvernul bulgar, încuragiat prin meetingul rusofob de Duminecă, stăruie prelîngă terminul de alegeri și prelîngă pedepsirea ofițerilor: generalul Kaulbars a declarat, că Rusia va privi alegerile și toate conclusele Sobraniei din Tîrnova de nule.

Sofia, 5 Octomvrie n. Înaintea plecării sale în interiorul Bulgariei, generalul Kaulbars a avut o convorbire cu corespondentul „Agenței Havas“, împărțîndu-i acestuia, că numai de aceea s'a dus la meeting, spre a împedea bătăi între Ruși și Bulgari. Trecînd prin mulțime Kaulbars a amintit cauzele, pentru care Rusia dorește aminarea alegerilor și eliberarea ofițerilor. Deoarece-ce guvernul le refușă pe amîndouă, dînsul se duce în provincia spre a constata, dacă acolo domnesce același spirit. Pentru sine n'are nici o temere. Dacă însă dînsul ar fi obiectul unui atac corporal, în curînd ar veni o sută de mii oameni.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Aurel Popa.

Extrase din foaia oficială.

Licitațiuni:

— 30 Octomvrie a. c. imobilele Magdalenei Hübchen, decătră jud. cerc. din Vinga, în comuna Mercidorf.

— 16 Octomvrie a. c. imobilele lui Uroș Volici decătră jud. cerc. din Vêrșet.

— 12 Octomvrie a. c. imobilele lui Stefan Udvardy, decătră trib. reg. din Timișoara, în comuna Rittberg.

— 17 Noemvrie a. c. imobilele lui Ignație Kegl decătră executorul jud. din Oradea-mare.

Edicte:

A se insinua pretensiunile în 45 de zile:

— la rămasul după: Stefan Bode; Toader Blidar (al Micului) și după Francisc Magyari (din Galșa), — la trib. reg. din Arad;

— la rămasul după Mladin Bacsics și Tața Savin, la trib. reg. din Becicherecul-mare;

— la rămasul după Mihail Popa, la trib. reg. din Oradea-mare;

— la rămasul după Ana Cozman (din Macea); George Otlăcan (din Macea) și după Soca Hantz (din St.-Ana), — la trib. reg. din Arad;

— la rămasul după Pavel Crișan (din Șiria), la trib. reg. din Arad;

— la rămasul după Petru Mioc (din Ecica-rom.), la trib. reg. din Becicherecul-mare.

Economie.

Recolta grâului în 1886 în toată lumea.

Dăm aici lista recoltei grâului anului acesta, după estimăția (desigur aproximativă) a congresului din Viena.

După-cum se va vedea din cifrele de mai jos recolta grâului anul acesta e mai mică ca anul trecut și cu 65,452.500 hectolitri mai mică ca mijlocia celor cinci ani din urmă. Afară de Bavaria, Württemberg, Elveția, Polonia și o parte din Italia, pretutindeni și prin urmare și la noi recolta e — precum am arătat de astă-vară — mai jos ca mijlocie.

	1886.	Mijlocia celor 5 ani din urmă
Statele-Unite și		
Canada	171,100.000	181,250.000
Francia	95,000.000	108,750.000
Rusia	78,300.000	92,800.000

	1886.	Mijlocia celor 5 ani din urmă
Indiile Britanice	89,900.000	95,700.000
Austro-Ungaria	43,500.000	49,300.000
Germania	33,350.000	34,800.000
Regatul-Unit	23,200.000	26,100.000
Spania	46,400.000	49,300.000
Italia	49,300.000	55,100.000
Australia	14,500.000	15,950.000
Turcia	14,500.000	15,950.000
Algeria	11,600.000	11,600.000
România	7,975.000	8,700.000
Chilia și republica		
Argentina	10,150.000	8,700.000
Egiptul	5,800.000	5,800.000
Olanda	1,740.000	2,030.000
Belgia	6,525.000	5,800.000
Danemarca	1,667.500	1,450.000
Grecia	1,740.000	1,450.000
Portugalia	2,900.000	2,900.000
Suedia și Norvegia	870.000	1,015.000
Elveția	580.000	580.000
Serbia	1,595.000	1,450.000
	712,192.500	776,475.000

Piața cerealelor din Portul Brăila.

Raportor Nicolai V. Perlea, Brăila.

Operațiile efectuate în 20 Septemvrie 1886.

Vânzătorii	Cumpărătorii	felul	hectol.	greut. libe	prețul lei în aur
Gardeli	Bloch	Porumb	1500	58 1/2	6.85
"	"	"	1000	58 1/2	6.80
Carandino	"	"	650	57 1/2	6.55
Gardeli	G. Mendl	"	2450	58 1/2	6.85
Dimitriad	"	Grâu	2350	60 1/2	12.10
"	"	"	1800	56 1/2	9.80
Vamvuri	Fancioti	"	4600	60 1/2	11.12 1/2
"	"	"	4400	60 1/2	11.75
Peirano	L. Mendl	"	1900	61 1/2	12. —
"	"	"	1900	60 1/2	11.65
Dimitriad	"	"	400	61	12. —
Perlea	Găetan	"	670	57 1/2	9.70
Bloch	Carnavali	"	9500	60 1/2	12.25
Dreifus	G. Mendl	"	3200	60 1/2	12.15
Grosovici	Zvetovici	"	2150	60 1/2	11.40
G. Mendl	Carnavali	"	5000	62	13. —
Sasu	L. Mendl	"	1450	59 1/2	10.65
Cotti	Feitler	Săcară	1200	55	6.45
Tetene	Manari	Fasole	1150	70	12.10
Curvisia no	Petricioni	"	730	70	12.22 1/2
Sasu	L. Mendl	Orz	1200	45 1/2	4.55
Bercovici	"	"	1000	42 1/2	3.92 1/2
Raiciu	"	"	600	42 1/2	3.95
Florescu	"	"	1000	42 1/2	3.95
Nedelu	"	"	600	42 1/2	3.90
Gardeli	Bloch	"	950	45 1/2	4.60
Buiu	L. Maris	"	1200	42 1/2	3.95
Antoniu	"	"	1000	42 1/2	3.95

Cursul la bursa de mărfuri din Budapesta

dela 4 Octomvrie st. n.

Grâu (din Banat): 72—73 Kilo fl. — până — 74—79 Kilo fl. — până —, (lungă Tisza) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 8.55 până 8.95, (de Pesta) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 8.50 până 8.90, (de Alba-Regală) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 8.55 până 8.95, (de Bacskă) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 8.60 până 9. —, (din Ungaria de nord) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 8.45 până 8.85.

Săcara (ungurească) 70—72 Kilo fl. 6.35 până 6.55. (Orz nutreț:) 60—62 Kilo fl. 6.45 până 7.75; (de berărie) 62—84 Kilo fl. 7.25 până 10. —.

Ovșes (ungurec) 37—40 Kilo fl. 6.20 până 6.40. Cucuruz (de Banat): dela fl. 6.45 până 6.50; de alt soi fl. 6.40 până 6.45.

Rapița fl. 9.25 până 9.75; de Banat fl. 8.25 până 9. —.

Mălaiu (ungurec): fl. 5.20 până 5.50.

Timpul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 9.61 până 9.63 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 8.92 până 8.94.

Săcara (primăvară) 69. 1/10 Kilo fl. 6.78 până 6.80. Cucuruzul (Maiu—Iunie) fl. 6.60 până 6.62.

Rapița (August—Septemvrie) fl. 9. 9/10 până 9. 7/10. Spirt (brut) 100 L. fl. 27.50 până 27.75.

Bursa de Budapesta

din 4 Octomvrie st. n. 1886.

Rentă de aur ung. 6 1/2%	104.35
" " " 4 1/2%	93.20
" " hârtie " 5 1/2%	151.75
Împrumutul căilor ferate ung.	100. —
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	127.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	117. —
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	104.25
Bonuri rurale ung.	104.25
" " " cu cl. de sortare	104.25
" " " bănațene-timșene	104.25
" " " cu cl. de sortare	104.25
" " " transilvane	104.25
" " " croato-slavone	104.25
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98.50
Împrumut cu premiu ung.	120.75
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	124.75
Renta de hârtie austriacă	83.75
" " argint austriacă	84.75
" " aur austriacă	117. —
Losurile austr. din 1860	140. —
Acțiunile băncii austro-ungare	860. —
" " de credit ung.	287.75
" " " austr.	278.40
Argintul	101.50
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și ec. „Albina“	5.93
Galbeni împărătești	9.92
Napoleon-d'ori	61.50
Mărci 100 imp. germane	125.55
Londra 10 Livres sterlingi	125.55

Bursa de Viena

din 4 Octomvrie st. n. 1886.

Renta de aur ung. 6 1/2%	105.20
" " " 4 1/2%	93.15
" " hârtie " 5 1/2%	151.75
Împrumutul căilor ferate ung.	100.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	100.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	117. —
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	105.60
Bonuri rurale ung.	105.60
" " " cu cl. de sortare	104.50
" " " bănațene-timșene	104.50
" " " cu cl. de sortare	104.50
" " " transilvane	104.50
" " " croato-slavone	104.50
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98.50
Împrumut cu premiu ung.	120.75
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	124.75
Rentă de hârtie austriacă	83.85
" " argint austriacă	84.75
Rentă de aur austriacă	115.70
Losuri austr. din 1860	140.50
Acțiunile băncii austro-ungare	861. —
" " de credit ung.	288.10
" " " austr.	278.10
Argintul	5.94
Galbeni împărătești	9.93
Napoleon-d'ori	61.52 1/2
Mărci 100 imp. germane	125.50
Londra 10 Livres sterlingi	125.50

Cursul pieței din Sibiu

din 5 Octomvrie st. n. 1886.

Hârtie-monetă română	Cump. 8.45	vând. 8.55
Lire turcesci	" 11.20	" 11.25
Imperiali	" 10.20	" 10.25
Ruble rusești	" 1.18	" 1.20

Bursa de București.

Cota oficială dela 3 Octomvrie st. n. 1886.

Renta amort. (5 1/2%)	Cump. 97. —	vând. 97 1/2
" Rur. conv. (6 1/2%)	" 87. 7/8	" —
Acț. de asig. Dacia-Rom.	" 270. —	" 272. —
Banca națională a României	" 1020. —	" 1030. —
Împr. oraș. București	" 33. —	" 34. —
Acț. de asig. Naționala	" —	" —
Credit mob. rom.	" —	" —
Scrisuri fonciare urbane (5 1/2%)	" 100. —	" 101. —
Schimb 3 luni	" 25.13 3/4	" —
Societ. const.	" 164. —	" —
Aur	" 15. 1/4	" 15. 1/2

Anunț.

[341] 2—3

Farmacia din opidul Cămpeni, la care acurge un public din giur de 40.000 suflete, se află de vânzare în condițiuni favorabile.

Doritorii de a reflecta sunt rugați a se adresa la:

„Apoteca“ Cămpeni (Topânfalva).

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomvrie 1886.

Budapesta—Predeal					Predeal—Budapesta					Budapesta—Arad—Teiuș					Teiuș—Arad—Budapesta					Copsa mică—Sibiu				
	Tren mixt	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus		Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane		Tren omnibus	Tren mixt	Tren omnibus	Tren de persoane						
Viena	11.10	7.40			București		4.70	7.30		Viena		11.10	12.10	Teiuș		11.24	2.40		Copsa mică		2.02	3.55		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	Predeal		9.32	1.14		Budapesta		8.20	9.05	Alba-Iulia		12.19	3.59		Șeica mare		2.29	4.22		
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26	Timiș		9.56	1.45		Szolnok		11.20	12.41	Vințul de jos		12.30	4.22		Loamneș		3.04	4.57		
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40	Brașov	{	10.29	2.32		Arad	{	4.10	5.45	Șibot		1.01	4.51		Ocna		3.30	5.23		
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28	Feldioara	{	4.16	7.47				7.04	4.30	Orăștia		1.32	5.18		Sibiu		3.50	5.43		
Várad-Velenceze		7.03	9.14	1.52	Apatia		5.02	8.24		Glogovaț		7.22	4.43	Simeria (Piski)		2.31	6.15		Sibiu—Copsa mică					
Fugyi-Vásárhely			9.24	2.—	Agostonfalva		5.43	8.51		Györök		7.58	5.07	Deva		2.52	6.35		Sibiu		9.31	10.50		
Mező-Telegd			9.41	2.11	Homorod		6.15	9.14		Pauliș		8.17	5.19	Branicea		3.23	7.02		Ocna		9.55	11.14		
Rév		7.33	10.19	2.34	Hașfalău		7.06	9.51		Radna-Lipova		8.36	5.41	Ilia		3.55	7.28		Loamneș		10.20	11.39		
Bratca		8.54	11.38	3.18	Sighișoara		8.52	11.03		Conop			6.09	Gurasada		4.08	7.40		Șeica mare		10.48	12.07		
Bucia			12.18	3.41	Elisabetopol		9.31	11.26		Bérvava			6.28	Zam		4.44	8.11		Copsa mică		11.11	12.30		
Cucina			12.54	4.01	Medias		10.16	12.—		Soborșin			7.25	Conop		5.30	8.46		Cucerdea—Oșorheiu—Regh.-săs.					
Huiedin		8.58	1.57	4.26	Copsa mică		10.57	12.29		Zam			8.01	Bérvava		6.27	9.33		Cucerdea		3.32	10.20		
Stana		9.28	3.11	5.08	Micăsasa		11.19	12.44		Gurasada			8.34	Conop		6.47	9.53		Cheța		4.02	10.50		
Aghiriș			3.40	5.27	Blaj		11.31	12.49		Ilia			8.55	Radna-Lipova	9.06	7.28	10.27	5.58	Ludoș		4.23	11.11		
Ghirbău			4.15	5.50	Crăciunel		11.52	1.05		Branicea			9.19	Pauliș	9.26	7.43	10.42	6.18	M.-Bogat		4.33	11.20		
Nădășel			4.36	6.02	Teiuș		12.31	1.34		Deva			9.51	Györök	9.46	7.59	10.58	6.38	Cipeu-Iernut		5.10	11.57		
Cluj		10.28	5.26	6.43	Orăștia		12.48	1.46		Simeria (Piski)			10.35	Glogovaț	10.21	8.28	11.35	7.13	Kerel-Sz.-Pál		5.25	12.12		
Apahida	11.—			7.08	Aiud		1.51	2.19		Orăștia			11.11	Arad	10.88	8.42	11.39	7.30	Nireșteu		5.48	12.36		
Ghiriș	11.19			7.36	Vințul de sus		2.18	2.39		Șibot			11.43	Szolnok		9.17	12.31		Oșorheiu		6.07	12.55		
Cucerdea	12.33			9.16	Uioara		2.48	3.01		Vințul de jos			12.18	Budapesta		2.32	5.12		Reghinul-săs.		6.41	1.20		
Uioara	1.06			10.—	Cucerdea		2.56	3.08		Alba-Iulia			12.36	Viena		6.—	8.20				8.40	3.22		
Uioara	1.13			10.09	Ghiriș		3.14	3.22		Teiuș			1.29			3.—	6.05		Regh.-săs.—Oșorheiu—Cucerdea					
Vințul de sus	1.20			10.19	Apahida		4.01	3.56		Simeria (Piski)—Petroșeni					Petroșeni—Simeria (Piski)					Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea				
Aiud	1.41			10.48	Cluj	{	5.28	5.10		Simeria					11.21	2.42	Petroșeni		6.10	10.07	Reghinul-săs.		4.45	6.10
Teiuș	2.10			11.34	Nădășel		6.31	6.03	8.—	Streiu			11.21	2.42	Banița		6.10	10.07	Oșorheiu		6.34	8.—		
Crăciunel	2.35			12.12	Ghirbău		6.52	6.21	8.36	Hățeg			11.58	3.25			6.53	10.48	Nireșteu		6.56	12.15		
Blaj	2.48			12.30	Aghiriș		7.08		9.02	Pui			12.46	4.16	Crivadia		7.37	11.25	Kerel-Sz.-Pál		7.16	12.35		
Micăsasa	3.20			12.52	Stana		7.23		9.32	Crivadia			1.37	5.11	Pui		8.20	12.05	Cipeu-Iernut		7.40	12.58		
Copsa mică	3.41			1.52	Uioara		7.50		10.11	Crivadia			2.24	5.58	Hățeg		9.01	12.42	M.-Bogat		8.03	1.19		
Medias	4.—			2.18	Huiedin		8.12	7.14	10.51	Banița			3.05	6.40	Streiu		9.52	1.22	Ludoș		8.37	1.49		
Elisabetopol	4.35			3.03	Cucina		8.52	7.43	10.61	Petroșeni			3.37	7.12	Simeria		10.31	1.53	Cheța		8.51	2.02		
Sighișoara	5.10			3.59	Bucia		9.10		12.50	Arad—Timișoară					Timișoară—Arad					Cucerdea		9.08	2.18	
Hașfalău	5.37			4.28	Bratca		9.29		1.21	Arad					6.05	5.48	Timișoară		6.25	5.—		9.40	2.46	
Homorod		7.02		6.16	Rév		9.41	8.22	2.02	Aradul nou			6.33	6.19	Mercizfalva		7.19	6.02	Simeria (Piski)—Uniedoară					
Agostonfalva		7.43		6.44	Mező-Telegd		10.24	8.48	3.06	Németh-Ságh			6.58	6.44	Orczifalva		7.46	6.32	Simeria (Piski)			2.18		
Apatia		8.11		7.46	Fugyi Vásárhely		10.43		3.38	Vinga			7.29	7.16	Vinga		8.15	7.02	Cerna			2.39		
Feldioara		8.41		8.25	Várad-Velenceze		10.53		3.54	Orczifalva			7.55	7.47	Németh-Ságh		8.36	7.23	Uniedoara			3.08		
Brașov	{	9.21		9.15	Oradea-mare	{	11.—	9.13	4.05	Mercizfalva			8.14	8.08	Aradul nou		9.11	8.01	Uniedoară—Simeria (Piski)					
Timiș		5.45			P. Ladány		11.15	9.18	10.55	Timișoară			9.08	9.02	Arad		9.27	8.17	Uniedoara			5.10		
Predeal		6.22			Szolnok		1.09	10.38	5.17	Ghiriș—Turda					Turda—Ghiriș					Cerna			5.36	
București		6.47			Budapesta		3.29	12.20	5.25	Ghiriș					9.26	4.19	Turda		8.29	3.10	Simeria (Piski)			5.55
		11.45			Viena		6.38	2.15	7.45	Turda			9.47	4.40	Ghiriș		8.50	3.40						

Nota: Numerii încadrați cu linii groase înseamnă oarele de noapte.